

Strategian valintaperusteet

EMKR:n perustamisasetuksen (18 artiklan 1 kohdan h alakohdan) mukaan toimintaohjelmaan on sisällyttävä ”luettelo yhteisölähtöisiä paikallisia kehitysstrategioita koskevista valintaperusteista” (toimintaohjelmamallin 5.1.3 kohta). Tarkoituksena on, että hallintoviranomainen selvittää, mitä perusteita se käyttää valitessaan FLAG-ryhmiä, jotka saavat rahoitusta paikallisstrategioidensa toteuttamiseen. Valintaperusteita käyttämällä hallintoviranomainen voi keskittää rahoituksen strategioihin, jotka ovat riittävän laadukkaita ja joilla on parhaimmat mahdollisuudet toteuttaa tuloksellista toimintaa paikallistasolla.

Tässä osiossa keskitytään seuraaviin kysymyksiin:

- 1. Mitä perusteita toimintaohjelman valintaperusteluetteloon on kirjattava?**
- 2. Millaisia perusteita paikallisstrategioiden laadun arvioinnissa voidaan käyttää?**
- 3. Pitäisikö arvioinnissa käyttää laadullisia vai määrällisiä perusteita? Mikä on niiden ero?**
- 4. Voiko FLAG-ryhmän aiempaa kokemusta käyttää valintaperusteena?**
- 5. Miten on meneteltävä valittaessa monesta rahastosta rahoitettavia strategioita?**
- 6. Voiko toimintaohjelmaan sisältyä alueellisia valintaperusteita?**

1. Mitä perusteita toimintaohjelman valintaperusteluetteloon on kirjattava?

Prosessissa, jossa hallintoviranomainen (tai tehtävään nimetty elin) valitsee paikalliset strategiat, on tavallisesti seuraavat vaiheet:

1. Hallintoviranomainen määrittää kalastus- ja vesiviljelyalueet, joille CLLD-tukea¹ voidaan myöntää, ja käynnistää paikallisstrategioiden hakukierroksen;
2. Tukikelpoisten alueiden paikalliset toimijat harkitsevat halukkuuttaan jättää hakemus, määritellä alueet ja laatia paikallinen kehittämisstrategia;
3. Hallintoviranomainen tai tehtävään nimetty elin vastaanottaa hakemukset ja tarkastaa, että ne täyttävät muotovaatimukset;
4. Hakemukset, jotka täyttävät muodolliset tukikelpoisuusvaatimukset, arvioidaan laadullisesti ja asetetaan paremmuusjärjestykseen;
5. Hallintoviranomainen tekee päätöksen rahoituksen myöntämisestä ja vahvistaa valitut hakijat virallisesti FLAG-ryhmiksi.

¹ Käyttäen toimintaohjelmamallin 5.1.2 kohdassa esitettyjä alueiden valintaperusteita, ks. FAQs-osio.

Muotovaatimusten täyttymistä koskevat arviointiperusteet, joita käytetään vaiheessa 3, on laadittava yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen ja EMKR: n perustamisasetukseen sisältyvien vaatimusten perusteella. Muotovaatimusten yhteydessä on myös tarkastettava, onko hakemus johdonmukainen kumppanuussopimuksen, toimintaohjelman ja muiden strategia-asiakirjojen kanssa. Hallintoviranomaisen on esitettävä toimintaohjelmassa

- › luettelo **kansallisista tai alueellisista tukikelpoisuusperusteista**, joita se aikoo käyttää vaiheessa 3, jos ne ovat asetuksen vaatimuksia tiukemmat.
- › luettelo **valintaperusteista**, joita käytetään päätöksentekovaiheissa 4 ja 5.

2. Millaisia perusteita paikallisstrategioiden laadun arvioinnissa voidaan käyttää?

Valintaperusteet ovat tärkein keino varmistaa, että paikalliset strategiat ovat laadukkaita ja että FLAG-ryhmät valitsevat aikanaan laadukkaita hankkeita. Perusteina voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia:

- › Missä määrin strategiassa keskitytään alueen kannalta merkittävimpiin kysymyksiin? ²
- › Missä määrin strategia vastaa alueen tarpeisiin ja haasteisiin?
- › Perustuuko alueesta laadittu analyysi luotettaviin tietoihin ja indikaattoreihin?
- › Tuodaanko strategiassa selkeästi esiin SWOT-analyysin, tarpeiden, tavoitteiden, toimintojen ja tulosten väliset yhteydet (toimenpidelogiikka)?
- › Ovatko tavoitteet mitattavissa ja realistisesti saavutettavissa käytettävissä olevalla rahoituksella ja kaavallussa aikataulussa?
- › Käykö strategiasta ilmi, että kalatalouden ja muiden alojen keskeiset paikalliset toimijat osallistuvat sen toteuttamiseen?
- › Auttaako strategia lujittamaan eri toimialojen ja toimijoiden välisiä yhteyksiä ja varsinkin kalatalouden toimijoiden välisiä yhteyksiä? Luodaanko strategialla synergioita?
- › Käykö strategiasta ilmi, että hakijalla on valmiudet saavuttaa tavoitteet? Onko toimintasuunnitelma selkeä ja tarkoituksenmukainen?
- › Onko resurssien (henkilöstö, taloudelliset resurssit) käyttö perusteltua suhteessa ehdotettuun toimintaan? Mitä muita resursseja aiotaan hankkia (esim. rahoitus yksityiseltä sektorilta)?
- › Mitä ratkaisuja strategiassa esitetään laaja-alaisiin kysymyksiin (kuten ympäristönsuojeluun ja sukupuolten tasa-arvoon)?

3. Pitäisikö arvioinnissa käyttää laadullisia vai määrällisiä perusteita? Mikä on niiden ero?

Eräitä strategian näkökohtia voidaan arvioida määrällisin perustein, joita voivat olla esimerkiksi työpaikkojen määrä, osallistuvien kalastajien lukumäärä tai eri tahoilta saadun osarahoituksen määrä. Strategian laatua ei kuitenkaan voida arvioida yksinomaan numeerisin kriteerein vaan on myös käytettävä harkintaa.

Laadullisia arviointiperusteita voidaan käyttää strategioiden valinnassa esimerkiksi seuraavalla tavalla (taulukko perustuu Yhdistyneessä kuningaskunnassa kaudella 2007–2013 käytettyihin valintaperusteisiin):

² FLAG-ryhmien on voitava valita vapaasti päämääränsä EMKR: n perustamisasetuksen 63 artiklassa mainitun viiden tavoitteen joukosta. Hallintoviranomainen voi kuitenkin asettaa etusijalle strategiat, joissa keskitytään selkeästi tiettyihin keskeisiin seikkoihin.

Arviointiperuste (Valintaperusteet voidaan jakaa eri luokkiin, esim. kumppanuuden laatu, strategian merkityksellisyys, taloudelliset perusteet, sosiaaliset perusteet jne. Tässä esitetään vain joitakin esimerkkejä.)	Pisteet (0–4 x painotus)	Arvioijan on perusteltava lyhyesti antamansa pisteet
Onko strategiassa määritelty selkeästi kumppanien tehtävät, vastuut, oikeudet ja velvollisuudet? Onko tämä osoitettu riittävällä tavalla liiteasiakirjoissa?		
Vastataanko strategian tavoitteilla selkeästi määritettyihin tarpeisiin? Esitetäänkö tavoitteet odotettuine tuotoksineen ja tuloksineen selkeästi?		
Onko strategian tavoitteena luoda mitattavissa olevaa taloudellista hyötyä?		
Onko strategian tavoitteena luoda uusia työpaikkoja vai säilyttää nykyiset työpaikat?		
jne.		

4. Voiko FLAG-ryhmän aiempaa kokemusta käyttää valintaperusteena?

FLAG-ryhmän valmius toteuttaa ehdotettu strategia on olennainen valintaperuste. Yksi tapa osoittaa tämä on kaudelta 2007–2013 saatu kokemus. Hallintoviranomaisen on kuitenkin huolehdittava siitä, etteivät nykyiset FLAG-ryhmät saa kohtuutonta etua. Yksi mahdollinen ratkaisu on pyytää hakijoita osoittamaan, että ne kykenevät toteuttamaan ehdotetun strategian. Aiemmalta kaudelta saatu kokemus on vain yksi keino valmiuden osoittamiseen.

5. Miten on meneteltävä valittaessa monesta rahastosta rahoitettavia strategioita?

Monesta rahastosta rahoitettavien strategioiden tapauksessa on käytettävä yhteisiä valintaperusteita, jotta rahoitus voidaan integroida paremmin ja FLAG-ryhmille ja muille paikallisille toimintaryhmille voidaan antaa selkeää ja helppotajuista neuvontaa. EMKR:n erityisvaatimukset on kuitenkin otettava huomioon.

Tämä pätee esimerkiksi kumppanuutta koskeviin laadullisiin arviointiperusteisiin.

- Yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa edellytetään, että paikalliset toimintaryhmät muodostuvat paikallisten yksityisten ja julkisten sosioekonomisten etujen edustajista ja että niiden päätöksenteossa viranomaisten tai yhdenkään yksittäisen eturyhmän osuus ei ole yli 49 prosenttia äänivallasta (asetuksen 32 artikla).
- EMKR:stä saatua rahoitusta käyttävien ryhmien on täytettävä seuraava EMKR:n perustamisasetuksessa säädetty lisävaatimus: ryhmällä on oltava päätöksentekotasolla ”kalastus- ja/tai vesiviljelyalojen merkittävä edustus” (EMKR:n perustamisasetuksen 61 artikla).

6. Voiko toimintaohjelmaan sisältyä alueellisia valintaperusteita?

Alueellisesti eriytyneiden maiden eri alueilla saattaa olla perusteltua käyttää erilaisia strategioiden valintaperusteita. Hallintoviranomainen voi esittää toimintaohjelmassa luettelon yhteisistä kansallisista valintaperusteista ja täydentää sitä aluekohtaisilla perusteilla esittäen syyt perusteiden eroihin.

Toimittaja: Euroopan komissio, Meri- ja kalastusasioiden pääosasto, pääjohtaja.

Vastuuvapauslauseke: Vaikka meri- ja kalastusasioiden pääosasto vastaakin asiakirjan koko tuotannosta, se ei ole vastuussa asiakirjan sisällöstä eikä takaa tietojen oikeellisuutta.